

חוק השימוש בהיפנוזה, התשמ"ד-1984¹

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בחוק זה -

"היפנוט" - פעולה או תהליך המיועדים או עשויים לגרום באמצעות סוגסטיות לשינויים במצב תודעתו ובמודעתו של אדם אחר וכן לשינויים בגופו, בתחושותיו, ברגשותיו, בחשיבתו, בזכרונו או בהתנהגותו;

"המנהל" - המנהל הכללי של משרד הבריאות, לרבות ראש שירותי בריאות הנפש או רופא עובד המשרד אשר המנהל הכללי אצל לו בכתב את סמכויותיו לפי חוק זה, כולן או מקצתן;

"המשרד" - משרד הבריאות;

"הפנקס" - פנקס לרישום מורשים להיפנוט, המנוהל לפי פרק ג';

"ועדה מייעצת" - ועדה שמונתה לפי סעיף 24;

"חוק הפסיכולוגים" - חוק הפסיכולוגים, התשל"ז-1977;

"מורשה להיפנוט" - מי שקיבל הרשאה להיפנוט לפי פרק ג' ונרשם בפנקס;

"פסיכולוג מומחה" -

(1) מי שהוכר כפסיכולוג קליני, פסיכולוג חינוכי, פסיכולוג חברתי-תעסוקתי או פסיכולוג שיקומי בהתאם לתקנות שהותקנו לפי סעיף 8 לחוק הפסיכולוגים;

(2) פסיכולוג בעל מומחיות בענף נוסף שנקבע כמומחיות מוכרת לפי סעיף 8 לחוק הפסיכולוגים, והשר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, הכיר בו לענין חוק זה;

"פקודת הרופאים" - פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976;

1. ס"ח 1120, התשמ"ד (28.6.1984), עמ' 170;
תיקון: ס"ח 2020, התשס"ה (8.8.2005), עמ' 744.

"פקודת רופאי השיניים" - פקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979;

"רופא" - רופא מורשה כמשמעותו בפקודת הרופאים;

"רופא שיניים" - כמשמעותו בפקודת רופאי השיניים;

"הרשם" - מי שמונה לפי סעיף 23 להיות רשם המורשים להיפנוט, לרבות סגן הרשם;

"השר" - שר הבריאות.

פרק ב': עקרונות

2. (א) לא יהפנט אדם את זולתו אלא אם כן הוא מורשה להיפנוט, ולפי תנאי ההרשאה.

ייהוד העיסוק
בהיפנוזה

(ב) מי שאינו מורשה להיפנוט לא יתחזה, במפורש או מכללא, כעוסק בהיפנוט או כמוכן לעסוק בהיפנוט.

3. (א) מורשה להיפנוט לא יהפנט את זולתו אלא בהתאם לחוק זה והתקנות שהותקנו על פיו ולמטרה מן המטרות הבאות:

מטרות ותנאים
להיפנוט

(1) איבחון או טיפול רפואי;

(2) איבחון או טיפול פסיכולוגי;

(3) מחקר מדעי;

(4) הוראה מדעית בתחום ההיפנוזה;

(5) רענון זכרון במהלך חקירה משטרתית או בטחונית.

4. (א) האיסורים האמורים בסעיפים 2 ו-3 לא יחולו על רופא, רופא שיניים או פסיכולוג מומחה, שהמנהל אישר שהוא תלמיד היפנוט, לגבי היפנוט הנעשה לצרכי לימודיו ובפיקוחו האישי של מוסמך להוראת היפנוט.

תלמיד היפנוט

(ב) בסעיף זה, "רופא" ו"רופא שיניים" - לרבות תלמיד בשנת לימודיו האחרונה ברפואה או ברפואת שיניים, לפי הענין, ו"פסיכולוג מומחה" - לרבות פסיכולוג בתקופת התמחותו לקבלת תואר של מומחיות מוכרת.

- הסכמה להיפנוט**
5. (א) לא יהפנט אדם את זולתו אלא בהסכמתו בכתב שניתנה לאחר שהוסברו לו מהות התהליך ההיפנוטי והשלכותיו האפשריות.
(ב) מי שנתן הסכמה כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לחזור בו מהסכמתו בכל עת לפני ביצוע ההיפנוט.
(ג) הסכמה להיפנוט של עצור או אסיר לא תינתן אלא בנוכחות עורך דינו או משפטאי שהעמיד לו משרד המשפטים בהסכמתו.
- סיווג להיפנוט**
6. (א) מורשה להיפנוט לא יהפנט קטין, חולה נפש או פסול דין אלא למטרה של איבחון או טיפול רפואי או פסיכולוגי.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) ניתן להפנט קטין למטרת רענון זכרון במהלך חקירה משטרתית או בטחונית אם בא על כך אישור מאת היועץ המשפטי לממשלה.
- היפנוט למטרת איבחון או טיפול**
7. לא יהפנט מורשה להיפנוט את זולתו למטרת איבחון או טיפול רפואי או פסיכולוגי, אלא כפעולה נלווית לפעולתו המקצועית כרופא, רופא שיניים, או פסיכולוג מומחה, ולפי החלטתו שנרשמה.
- היפנוט למטרת מחקר מדעי**
8. לא יהפנט מורשה להיפנוט את זולתו למטרת מחקר מדעי אלא לאחר אישור המחקר בידי הועדה המייעצת, ועל פי הרשאת המנהל בכתב.
- היפנוט למטרת רענון הזכרון בחקירה**
9. (א) היפנוט אדם למטרת רענון הזכרון במהלך חקירה משטרתית או בטחונית (להלן – היפנוט בחקירה) לא ייעשה אלא על פי החלטה של ועדה מיוחדת לענין זה.
(ב) היפנוט בחקירה לא ייעשה אלא בידי מורשה להיפנוט שהוא רופא מומחה בפסיכיאטריה או פסיכולוג קליני.
(ג) חשוד בביצוע עבירה לא יהופנט בחקירה; אולם ניתן להפנט למטרת רענון זכרונו אם ביקש זאת בכתב במטרה להוכיח את חפותו, והבקשה וההיפנוט בחקירה נעשו בנוכחות עורך דינו.
(ד) שר המשפטים, בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע

להיפנוט בחקירה, לרבות בדבר מינוי ועדות כאמור בסעיף קטן (א), הרכבו, דרכי עבודתו ושיקוליהן, הקלטה או הסרטה של מהלך ההיפנוט בחקירה, השאלות שניתן לשאול והאנשים הרשאים להיות נוכחים.

(ה) דברים שאמר אדם במהלך היפנוט בחקירה לא ישמשו ראיה נגדו בכל הליך שהוא.

(ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לשנות מדיני הראיות.

10. הטוען שניתנו הסכמה, אישור, הרשאה או החלטה לפי סעיפים 5, 6(ב), 7, 8 או 9 – עליו הראייה.

נטל הראייה

פרק ג': הרשאה להיפנוט ורישום בפנקס

11. זכאי לקבל הרשאה להיפנוט מי שנתקיימו בו אלה:
(1) הוא תושב ישראל;

(2) הוא רופא, רופא שיניים או פסיכולוג מומחה;

(3) הוא סיים לימודי היפנוט מוכרים ועמד בבחינות שהמנהל הכיר בהן.

זכאי לקבל הרשאה להיפנוט

12. (א) המבקש הרשאה להיפנוט יגיש בקשה לרשם.

(ב) החליט הרשם כי נתמלאו במבקש תנאי הזכאות לקבלת הרשאה להיפנוט, יתן לו הרשאה וירשום אותו בפנקס.

(ג) בהרשאה יצויינו המטרות, מבין המטרות המפורטות בסעיף 3 שלשמן רשאי מקבל ההרשאה להפנט, בהתאם לכשירותיו של המבקש, ויכול שההרשאה תהיה מותנית בתנאים; מטרות ותנאים כאמור יירשמו בפנקס.

(ד) החליט הרשם לדחות בקשה למתן הרשאה, או להגביל או להתנות את ההרשאה, ימסור למבקש הודעה על כך; לא יחליט הרשם כאמור אלא אם כן ניתנה למבקש הזדמנות לטעון טענותיו.

בקשה והחלטה

13. (א) המנהל רשאי להורות לעכב מתן הרשאה למבקש אף אם נתמלאו לגביו התנאים האמורים בסעיף 11, אם היה למנהל יסוד

הוראה לעכב הרשאה

סביר לחשד שהמבקש גרם ברשלנותו למותו של מי שנזקק לשירותיו או לפגיעה חמורה בו.

(ב) עיכוב כאמור יהיה לתקופה של עד שלושה חדשים; ננקטו נגד המבקש הליכים משפטיים בקשר לחשד כאמור, יהא המנהל רשאי לעכב את מתן ההרשאה עד תום ההליכים.

(ג) לא יורה המנהל על עיכוב אלא אם כן ניתנה למבקש הזדמנות לטעון טענותיו.

(תיקון התשס"ה) 14. (בוטל).

15. (א) הרשם ינהל את הפנקס; פרטי הרישום בפנקס ייקבעו בתקנות. **ניהול הפנקס**

(ב) מורשה להיפנוט חייב להודיע לרשם תוך שלושים ימים על כל שינוי שחל לגביו בפרטי הרישום, והוא חייב לתת לרשם לפי דרישתו כל ידיעה אחרת לענין הרישום בפנקס.

16. (א) מורשה להיפנוט שבוטל או הותלה רשיון רופא או רופא השיניים שלו לפי פקודת הרופאים או פקודת רופאי השיניים, או שבוטל או הותלה רישומו כפסיכולוג בפנקס הפסיכולוגים, הרשאתו להיפנוט תבוטל או תותלה, לפי הענין, והדבר יירשם בפנקס. **ביטול או התליה של הרשאה להיפנוט**

(ב) בוטלה או הותלתה הרשאתו של מורשה להיפנוט בעקבות הליכי משמעת לפי פרק ד' - ירשום הרשם את הדבר בפנקס.

(ג) הרשם יבטל את הרשאתו של מורשה להיפנוט וימחוק את שמו מן הפנקס, אם ביקשו המורשה לעשות כן.

17. (א) על אף האמור בסעיף 2(א) רשאי המנהל לפי שיקול דעתו לתת היתר מוגבל להפנט לאחת או יותר מהמטרות המפורטות בסעיף 3, למי שאינו תושב ישראל ואינו רשום בפנקס, אם הוא בעל השכלה אקדמית ברפואה או ברפואת שיניים או בעל מומחיות בפסיכולוגיה שהיא, לדעת המנהל, שוות ערך למומחיות הנדרשת לפי חוק זה. **היתר מוגבל לתושב חוץ**

(ב) היתר מוגבל יהיה לתקופה שלא תעלה בכל פעם על ששה חדשים, ובתנאים שיקבע המנהל.

(ג) המנהל רשאי לפי שיקול דעתו להתנות מתן היתר מוגבל בסיום לימודי היפנוט או בעמידה בבחינות או בשניהם.

פרק ד': אמצעי משמעת

עבירות משמעת 18. מורשה להיפנוט אשם בעבירת משמעת באחת מאלה:

(1) התנהג בדרך שאינה הולמת מורשה להיפנוט;

(2) השיג את הרשאתו במצג שוא;

(3) גילה חוסר יכולת, חוסר אחריות או רשלנות חמורה במילוי תפקידו כמורשה להיפנוט;

(4) הפר הוראה של חוק זה או תקנות לפיו;

(5) הורשע בעבירה שיש בה כדי להראות שהוא חסר האחריות הדרושה ממורשה להיפנוט.

כללים לגבי רופא ורופא שיניים 19. (א) השר רשאי לבטל הרשאתו של מורשה להיפנוט שהוא רופא או רופא שיניים (להלן – הנקבל), להורות שהרשאתו תותלה לתקופה שיקבע ושלא תעלה על חמש שנים, או לתת לו נזיפה או התראה, אם ראה, על יסוד קובלנה בכתב של המנהל או של אדם שנפגע, כי הנקבל עבר עבירת משמעת.

(ב) לא יורה השר כאמור בסעיף קטן (א) אלא אם כן ניתנה לנקבל הזדמנות להגיש הגנתו בכתב ולטעון טענותיו לפני ועדת משמעת, ובהתחשב בהמלצתה.

(ג) (1) לגבי נקבל שהוא רופא תהיה ועדת המשמעת ועדה שמינה השר לפי סעיף 44 לפקודת הרופאים, ובלבד שאחד מחברי הועדה יהיה רופא מורשה להיפנוט שאינו עובד המשרד, ויחולו הוראות סעיפים 44 עד 47 לפקודת הרופאים בשינויים המחוייבים;

(2) לגבי נקבל שהוא רופא שיניים תהיה ועדת המשמעת ועדה שמינה השר לפי סעיף 47 לפקודת רופאי השיניים, ובלבד שאחד מחברי הועדה יהיה רופא שיניים מורשה להיפנוט שאינו עובד המשרד, ויחולו הוראות סעיפים 47 עד 51 לפקודת רופאי השיניים בשינויים המחוייבים.

(ד) בוטלה הרשאתו של מורשה להיפנוט על פי בקשתו לאחר שהוגשה קובלנה נגדו לשר, רשאי השר לקבוע, לפי המלצת ועדת משמעת, שדינו של הביטול כביטול הרשאתו של הנקבל לפי סעיף קטן (א).

20. (א) מורשה להיפנוט שהוא פסיכולוג מומחה שעבר עבירת משמעת יראו אותו אשם בעבירת משמעת לפי חוק הפסיכולוגים, ויחולו הוראות פרק ה' לחוק הפסיכולוגים, ובלבד שאחד מחברי ועדת המשמעת שתדון בענינו יהיה פסיכולוג מומחה מורשה להיפנוט שאינו עובד המשרד.

כללים לגבי
פסיכולוג מומחה

(ב) לועדת משמעת תהא גם הסמכות לבטל הרשאה להיפנוט שניתנה לפסיכולוג מומחה או להורות שההרשאה תותלה לתקופה שלא תעלה על חמש שנים.

21. (א) בוטלה הרשאה של מורשה להיפנוט לפי פרק זה, לא תידון בקשתו לחידושה אלא לאחר תום שבע שנים ממתן החלטה על כך או לאחר תקופה קצרה מזו שהסכים לה השר בהמלצת ועדת המשמעת.
(ב) לא תחודש הרשאה אלא אם כן הוכיח המבקש קיום נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.

חידוש הרשאה

22. הוראות פרק זה באות להוסיף על הסמכויות, הזכויות והחובות שעל פי פקודת הרופאים, פקודת רופאי השיניים וחוק הפסיכולוגים, ולא לגרוע מהן.

שמירת סמכויות,
זכויות וחובות

פרק ה': הוראות שונות

23. (א) השר ימנה רופא עובד המשרד להיות רשם מורשים להיפנוט, ורשאי השר למנות סגן רשם.

מינוי רשם

(ב) הודעה על מינוי הרשם וסגנו תפורסם ברשומות.

ועדה מייעצת

24. (א) השר ימנה ועדה מייעצת שמספר חבריה לא יפחת מחמישה ולא יעלה על שבעה; יושב ראש הועדה יהיה המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד המשרד שהוא ימנה.
- (ב) שלושה מחברי הועדה ימונו מתוך רשימות שיגישו לשר המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל, המועצה המדעית של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל ומועצת הפסיכולוגים, אחד מכל רשימה.
- (ג) שלושה לפחות מחברי הועדה יהיו מורשים להיפנוט.
- (ד) תקופת כהונתו של חבר הועדה תהיה שלוש שנים מיום מינויו, ומותר לחזור ולמנותו; הודעה על מינוי חבר הועדה תפורסם ברשומות.
- (ה) שלושה מחברי הועדה יהיו מנין חוקי לישיבותיה.
- (ו) הועדה רשאית לקבוע את סדרי עבודתה במידה שלא נקבעו לפי חוק זה.

סודיות

25. (א) מידע על אדם שהגיע למורשה להיפנוט מעיסוקו המקצועי או בעקבותיו, חובה עליו לשמרו בסוד ואינו רשאי לגלותו אלא באחת מנסיבות אלה:
- (1) גילוי המידע דרוש לדעתו לשם טיפול באותו אדם;
- (2) קיימת חובה או רשות בחוק לגלות את המידע;
- (3) האדם שעליו המידע הסכים בכתב לגילוי, וכל עוד לא ביטל בכתב את הסכמתו האמורה.
- (ב) הוראות סעיף זה חלות גם על מי שקיבל מידע כאמור ממורשה להיפנוט.
- (ג) לענין סעיף זה -
- (1) "מידע" - לרבות תעודה המכילה ידיעה;
- (2) אין נפקא מינה אם המידע נוגע למי שבטיפולו של המורשה להיפנוט או לאדם אחר.

מסירת מידע
למחוזפנט

26. (א) מורשה להיפנוט ימסור למי שהוא היפנט, לפי בקשתו, את עיקרי הדברים שאמר במהלך ההיפנוט, ואם ההיפנוט הוקלט או הוסרט יאפשר לו את שמיעת ההקלטה או צפיה בסרט או העתקתם.

(ב) סבר המורשה להיפנוט כי הדבר עלול להזיק לבריאותו של המבקש, לא ימסור לו את המידע, ההקלטה או ההסרטה, אלא ימסרם לרופאו של המבקש או לפסיכולוג מומחה מטעמו אשר יחליט אם להעבירם, כולם או מקצתם, למבקש.

27. (א) מי שעשה אחת מאלה, דינו - מאסר שנה:

(1) עבר על הוראות פרק ב' למעט סעיף 2(ב);

(2) הפר את חובת הסודיות לפי סעיף 25.

(ב) מי שעבר על הוראות סעיף 2(ב) או 15(ב), דינו - קנס.

תקנות

28. השר יקבע לאחר התייעצות בוועדה המייעצת תקנות בדבר -

(1) לימודי היפנוט מוכרים והוראתם;

(2) פרטי הבחינות וסדריהן;

(3) כללים לאישור מחקרים ועריכתם;

(4) כללים בדבר היפנוט של קטינים, חולי נפש ופסולי דין, למטרות

ובמקרים המותרים לפי סעיף 6;

(5) כללים להיפנוט במסגרת הוראה מדעית בתחום ההיפנוזה.

ענישין

29. השר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע אגרות

שישולמו בעד בחינות ובעד הרשאה להיפנוט ואגרות שנתיות שישלם מורשה להיפנוט.

אגרות

30. השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

ביצוע ותקנות

31. (א) פסיכולוג כמשמעותו בחוק הפסיכולוגים שעסק בהיפנוט בחקירה במשך שנה לפחות בתכוף לפני תחילתו של חוק זה במסגרת עבודתו במשטרת ישראל, לא תחול לגביו הוראת סעיף 9(ב).

(ב) בעל תואר בוגר בפסיכולוגיה שניתן מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל שעסק בהיפנוט בחקירה במשך שנה לפחות בתכוף לפני תחילתו של חוק זה במסגרת עבודתו במשטרת ישראל, לא תחול לגביו הוראת סעיף 9(ב) במשך שלוש שנים מתחילתו של חוק זה, ובלבד שהיפנוט בחקירה

הוראות מעבר
לגבי ריענון זכרון
בחקירה

שהוא יבצע יהיה בפיקוחו של מורשה להיפנוט שהוא רופא מומחה בפסיכיאטריה או פסיכולוג קליני; נרשם אדם כאמור בפנקס הפסיכולוגים תוך שלוש השנים האמורות, יחול עליו סעיף קטן (א).

(ג) ראה המנהל כי נתמלאו לגבי אדם התנאים האמורים בסעיפים קטנים (א) או (ב) יורה לרשום אותו בפנקס בציון ההגבלות החלות עליו.

32. (א) תחילתו של חוק זה שלושה חדשים מיום פרסומו.

(ב) על אף האמור בסעיף 24(ד), המינוי הראשון של חברי הועדה המייעצת יהיה לתקופה של שנה ולא יחול התנאי האמור בסעיף 24(ג), ובלבד ששלושה מחבריה עסקו בהיפנוט בפועל ובהיקף של ממש תקופה של חמש שנים לפחות.

(ג) תוך שנתיים מיום פרסומו של חוק זה, רשאי המנהל, לפי שיקול דעתו ובאישור הועדה המייעצת, לפטור מהדרישות האמורות בסעיף 11(3) מבקש שעסק בהיפנוט בפועל ובהיקף של ממש במשך תקופה של חמש שנים לפחות.

33. חוק זה יפורסם תוך עשרים ימים מיום קבלתו בכנסת.

אליעזר שוסטק
שר הבריאות

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

תחילה והוראות
מעבר

פרסום